# РЕШЕНИЕ НА СЪДА (шести състав)

30 юни 2011 година *

По дело C-485/09

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Finanzgericht Hamburg (Германия) с акт от 27 октомври 2009 г., постъпил в Съда на 1 декември 2009 г., в рамките на производство по дело

**Viamex Agrar Handels GmbH**

срещу

**Hauptzollamt Hamburg-Jonas,**

СЪДЪТ (шести състав),

състоящ се от: г-н A. Rosas, изпълняващ функцията на председател на шести състав, г-н U. Lõhmus (докладчик) и г-жа P. Lindh, съдии,

* Език на производството: немски.

генерален адвокат: г-н P. Mengozzi,
секретар: г-н K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 30 ноември 2010 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Viamex Agrar Handels GmbH, от адв. K. Landry, Rechtsanwalt,

— за Европейската комисия, от г-н F. Wilman и г-н B. Schima, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

**Решение**

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1991 година за защита на животните по време на транспорт и за изменение на

Директиви 90/425/ЕИО и 91/496/ЕИО (ОВ L 340, стр. 17; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 10, стр. 182), изменена с Директива 95/29/ЕО на Съвета от 29 юни 1995 г. (ОВ L 148, стр. 52; Специално издание на български език, 2007 г., глава 3, том 7, стр. 120, наричана по-нататък „Директива 91/628“), както и на член 5, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 615/98 на Комисията от 18 март 1998 година относно особени правила за прилагане на режима на възстановяванията при износ, що се отнася до хуманното отношение към живите животни от породата на едрия рогат добитък по време на транспорт (ОВ L 82, стр. 19).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Viamex Agrar Handels GmbH (наричано по-нататък „Viamex“) и Hauptzollamt Hamburg-Jonas (митнически орган на Hambourg-Jonas) относно възстановяванията при износ за Египет на живи животни от породата на едрия рогат добитък.

**Правна уредба**

*Правото на Съюза*

3 Член 13, параграф 9, втора алинея от Регламент (ЕИО) № 805/68 на Съвета от 27 юни 1968 година за общата организация на пазара на телешко и говеждо месо (ОВ L 148, стр. 24), изменен с Регламент (ЕО) № 2634/97 на Съвета от 18 декември 1997 г. (ОВ L 356, стр. 13, наричан по-нататък „Регламент № 805/68“), предвижда, че изплащането на възстановяването за износ на живи животни се подчинява на съобразяване със законодателството на Общността относно хуманното отношение към животните, и по-специално защитата на животните по време на транспорт.

4 Редът и условията за прилагане на Регламент № 805/68 са уточнени с Регламент № 615/98.

5 Член 1 от Регламент № 615/98 предвижда, че изплащането на възстановяванията при износ на живи животни от породата на едрия рогат добитък е подчинено на спазването по време на транспорта на животните до тяхното първо разтоварване в третата страна на крайно местоназначение на разпоредбите на Директива 91/628 и на разпоредбите на посочения регламент.

6 Съгласно член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98 възстановяването при износ не се изплаща за животни, умрели по време на транспорт, или за животните, за които компетентният орган прецени, че Директива 91/628 не е била спазена, предвид посочените в член 5, параграф 2 документи, посочените в член 4 от този регламент доклади от проверка и/или всякакви други данни относно спазването на посочените в член 1 от него разпоредби, с които органът разполага.

7 Деветото съображение от Директива 91/628 предвижда, че „предложените правила трябва да гарантират по-ефикасна защита на животните по време на транспортиране“.

8 Член 2, параграф 2 от Директива 91/628 съдържа следните определения:

„а) „транспортно средство“ — тази част от пътните транспортни средства, релсовите транспортни средства, корабите и самолетите, която се използва за натоварване и пренасяне на животни, както и контейнерите за сухопътен, воден или въздушен транспорт;

б) „транспортиране“ — всяко придвижване на животни, извършвано с транспортно средство, което включва натоварването и разтоварването на животните;

[…]

ж) „пътуване“ — преместването от мястото за експедиция до местоназначението;

з) „период на почивка“, непрекъснат период при пътуването, по време на който животните не се придвижват с транспортно средство;

[…]“.

9 Глава VII от приложението към Директива 91/628, озаглавена „Интервали за поене и хранене, време за пътуване и периоди на почивка“, предвижда в точка 48:

„1. Изискванията, определени в тази глава, се прилагат към движението на животинските видове, изброени в член 1, параграф 1, буква а), освен в случаите на въздушен транспорт, за които изискванията са определени в глава I, дял Д, точки 27—29.

2. Времето за пътуване при животните от видовете, посочени в [параграф] 1, не превишава осем часа.

3. Максималното време за пътуване по [параграф] 2 може да бъде удължено, когато транспортното средство отговаря на следните допълнителни изисквания:

[…]

— транспортното средство превозва подходяща храна за транспортираните животински видове, достатъчна за времето на пътуване,

[…]

4. Интервалите за поене и хранене, времето за пътуване и периодите за почивка при използване на автомобили, които отговарят на изискванията по [параграф] 3, се определят, както следва:

   а) на телета, агнета, ярета и кончета, […] и прасенца […];

   б) прасетата […];

   в) домашните еднокопитни животни […];

   г) на всички други животни от видовете, посочени в [параграф] 1, след 14 часа пътуване се дава период за почивка от най-малко един час, достатъчен, за да им се даде течност, и при необходимост, да бъдат нахранени. След този период на почивка тяхното транспортиране може да продължи за следващи 14 часа.

5. След определеното време на пътуването животните трябва да се разтоварят, нахранят, [напоят] и да се оставят да починат в продължение най-малко на 24 часа.

6. Животните не трябва да бъдат транспортирани с влак, ако максималното време на пътуване превишава определеното в [параграф] 2. Времето на пътуване, обаче, определено в [параграф] 4, се прилага, когато са спазени условията по [параграфи] 3 и 4, с изключение на периодите на почивка.

7. а) Животните не трябва да бъдат транспортирани по море, ако максималното време на пътуване превишава определеното в [параграф] 2, освен ако са спазени условията по [параграфи] 3 и 4, с изключение на времето на пътуване и периодите на почивка.

б) В случаите на морски транспорт по редовна и директна връзка между две географски точки на Общността с превозни средства, натоварени на плавателни съдове без разтоварване на животните, последните трябва да бъдат оставени да почиват за 12 часа след разтоварване в пристанището на местоназначението или в непосредствена близост до него, освен ако [продължителността на транспортиране] по море позволява такова пътуване да бъде включено в общата схема на [параграфи] 2 до 4.

8. В интерес на животните времето на пътуване по [параграфи] 3, 4 и 7, буква б) може да се удължи с два часа, като се вземе под внимание по-специално близостта до местоназначението.

[…]“.

*Национално право*

10 Що се отнася до транспортните ограничения член 24 от Правилника относно защитата на животните по време на транспортиране (Tierschutztransportverordnung) от 25 февруари 1997 г. (BGBl. I, стр. 348), в сила към момента на настъпване на фактите по главното производство, предвижда:

„1. Когато мястото на изпращане и местоназначението са на територията на страната, продължителността на транспортиране на домашни животни, предназначени за клане, не може да надвишава 8 часа. […]

2. За транспортирането на домашни животни, различни от посочените в параграф 1, превозвачът и ръководещият транспортната дейност след максимум осем часа транспортиране трябва да се уверят, че животните са разтоварени, и след това нахранени и напоени по време на 24-часова почивка на място за спиране, за което е издадено разрешение от компетентен орган […]

[…]

5. Параграфи 2 и 3, във връзка с приложение 2, свързано с разтоварването и с времето за почивка, не се прилагат за железопътния и морския транспорт на [животни]“.

**Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси**

11 На 12 октомври 2000 г. Viamex декларира пред Hauptzollamt в Itzehoe износа на 20 живи животни от породата на едрия рогат добитък за Египет и на 26 октомври 2000 г. иска Hauptzollamt Hamburg-Jonas (наричан по-нататък „Hauptzollamt“) да му предостави възстановявания при износ. Тези животни са превозени с железопътен транспорт от Husum (Германия) до Rasa (Хърватия), преди да бъдат натоварени на кораб.

12 От акта за преюдициално запитване следва, че според товарителницата в Husum животните са натоварени на 12 октомври 2000 г. между 11,30 ч. и 18,00 ч. Влакът е напуснал Husum около 20,10 ч. След едно спиране на 13 октомври 2000 г. в Jesenice (Словения), където във времето между 21,00 ч. и 22,30 ч. животните са напоени и нахранени, влакът пристига в Rasa на 14 октомври 2000 г. около 5,30 ч.

13 С решение от 9 август 2005 г. Hauptzollamt, след като анализира посочената товарителница, отхвърля искането за възстановяване, с мотива че това транспортиране е продължило 33 часа и 20 минути и че по този начин е превишен максималният срок за продължителността на транспортиране от 24 часа, предвиден в глава VII, точка 48 от приложението към Директива 91/628.

14 В подадената по административен ред жалба Viamex изтъква по-специално че тъй като продължителността на железопътния транспорт е в съответствие с националните разпоредби, не е коректно да му се отказва възстановяване при износ.

15 С решение от 24 май 2006 г. Hauptzollamt отхвърля посочената жалба, с мотива че при проверка на железопътния транспорт Европейската комисия е констатирала, че средната продължителност на транспортирането от Husum до Rasa е 36 часа и 35 минути, макар че според разписанието за транспортиране на животни, предоставено на ветеринарните органи от германската служба за железопътен транспорт на товари, въпросната продължителност на транспортирането в главното производство възлиза на 34 часа и 41 минути. Следователно става ясно, че това транспортиране е превишило не само предвидената в Директива 91/628 максимална продължителност, но и освен това не е спазено изискваното от тази директива време за почивка от 24 часа, когато е достигната максималната продължителност на транспортирането.

16 В подадената на 26 юни 2006 г. жалба Viamex отново подчертава, че съгласно националните разпоредби за транспониране на Директива 91/628 в германския правен ред, разпоредбите, свързани с времето за почивка и продължителността на транспорта, не се прилагат за железопътния транспорт.

17 Според Finanzgericht Hamburg разрешаването на спора по главното производство зависи от това дали Viamex е нарушило правилата, предвидени в глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628, според които след

определеното време на пътуването животните трябва да се разтоварят, нахранят, напоят и оставят да починат в продължение най-малко на 24 часа. Посочената юрисдикция си задава въпроса дали от систематичното място на тази разпоредба може да се заключи, че тя се прилага само за автомобилен транспорт.

18 Освен това запитващата юрисдикция иска да установи дали в случай като този в главното производство е длъжна да провери дали компетентният национален орган е приложил разпоредбата на член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98 в съответствие с принципа на пропорционалност. В това отношение тя е на мнение, че от практиката на Съда следва, че някои нарушения, и по-специално тези, които не причиняват смъртта на животните, не водят автоматично до загубата на правото за възстановяване при износ, така че при спазване на принципа на пропорционалност компетентният орган трябва да реши дали това възстановяване остава, намалява се или се отказва.

19 При тези условия Finanzgericht Hamburg решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Прилага ли се глава VII, точка 48, [параграф 5] от приложението към Директива 91/628 […] към железопътния транспорт?

2) Длъжна ли е юрисдикцията, когато е сезирана със случай, при който нарушението на Директива 91/628[…] не е довело до смъртта на животните, да провери по принцип дали компетентният орган на държавата членка е приложил член 5, параграф 3 от Регламент [№ 615/98] в съответствие с принципа на пропорционалност?“.

**По преюдициалните въпроси**

*По първия въпрос*

20 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска Съдът да установи дали глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628 е приложима към железопътния транспорт.

21 Като се основава на систематично тълкуване на посочената глава, Viamex приема, че точка 48, параграф 5 не е приложима към този вид транспорт. Според това дружество, съгласно посочения метод на тълкуване, в параграфи 2—5 от тази точка се има предвид транспорт с камион, в параграфи 6 и 7 съответно железопътен и морски транспорт, а в параграфи 8 и 9 — всички транспортни средства.

22 В това отношение се налага изводът, че глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628 предвижда по общ начин, че след определеното време на пътуване животните трябва да се разтоварят, нахранят и напоят и да бъдат оставени да починат в продължение на най-малко 24 часа.

23 Нито от този параграф 5, нито от друга разпоредба на Директива 91/628 може да се заключи, че законодателят на Съюза е искал да ограничи приложното поле на посочения параграф само до автомобилния транспорт.

24 Всъщност от текста на отделните параграфи на глава VII, точка 48 от приложението към Директива 91/628 е видно, че онези параграфи, чието приложно поле е ограничено до едно конкретно транспортно средство, съдържат изрично уточнение в този смисъл. Ето защо от текста на параграфи 4, 6 и 7 от посочената точка 48 следва, че те се прилагат съответно към автомобилния, железопътния и морския транспорт. Тъй като параграф 5 от тази точка не съдържа такова уточнение, следва да се приеме, че тя има предвид всички транспортни средства.

25 При тези условия следва да се приеме, че глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към посочената директива се прилага и към железопътния транспорт.

26 От една страна, това тълкуване се потвърждава от структурата на разпоредбите на Директива 91/628. Всъщност от определенията на понятията „транспортиране“ и „период на почивка“, съдържащи се в член 2, параграф 2 от тази директива, следва, че периодите между натоварването на животните на дадено транспортно средство и тяхното разтоварване по необходимост попадат в обхвата било на транспортирането, било на почивката. Доколкото обаче е безспорно, че правилата относно максималното време за пътуване, предвидени в глава VII, точка 48, параграфи 2 и 3 от приложението към Директива 91/628, се прилагат по-специално към железопътния транспорт, следва да се приеме, че правилата относно периода на почивка след времето на транспортиране също са приложими към това транспортно средство.

27 От друга страна, това тълкуване се подкрепя от целта на Директива 91/628 която съгласно деветото съображение от нея е да гарантира по-ефикасна защита на животните по време на транспортиране.

28 Предвид гореизложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628 се прилага по-специално за железопътния транспорт.

*По втория въпрос*

29 Със своя втори въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали в хипотезата, в която нарушението на Директива 91/628 не е довело до смъртта на транспортираните животни, при упражняване на техния контрол компетентните органи на държавите членки и техните юрисдикции са длъжни да приложат член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98 в съответствие с принципа на пропорционалност.

30 В самото начало следва да се напомни, че в точка 38 от Решение от 17 януари 2008 г. по дело Viamex Agrar Handel и ZVK (C-37/06 и C-58/06, Сборник, стр. I-69) в рамките на дело между същите страни Съдът е постановил, че компетентните органи на държавите членки могат да вземат решение относно размера на възстановяването при износ само на основание на двата ясно разграничени случая, предвидени в член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98. В първия случай, когато смъртта на животните е настъпила поради неспазването на разпоредбите на Директива 91/628, общностният законодател не предоставя на компетентния орган никаква свобода за преценка, щом като предвижда изрично, че възстановяването не се плаща. Напротив, във втория случай, когато посоченият орган преценява, че същата директива не е била спазена, без същевременно това неспазване да е причинило смъртта на животните, законодателят на Съюза дава определена свобода на компетентния орган да реши дали неспазването на една разпоредба от посочената директива е в състояние да доведе до изгубването, намаляването или запазването на възстановяването при износ.

31 Що се отнася до втория случай, Съдът е уточнил, че компетентният орган е този, който преценява дали нарушаването на една разпоредба от Директива 91/628 е имало въздействие върху хуманното отношение към животните (вж. в този смисъл Решение по дело Viamex Agrar Handel и ZVK, посочено по-горе, точка 44, както и Решение от 13 март 2008 г. по дело Viamex Agrar Handel, C-96/06, Сборник, стр. I-1413, точка 51).

32 В това отношение Съдът е приел, че неспазването на Директива 91/628, което е в състояние да доведе до намаление или до изгубване на възстановяването при износ, засяга само разпоредбите на тази директива, които имат въздействие върху хуманното отношение животните, т.е. върху тяхното физическо състояние и/или тяхното здраве, а не тези от посочените разпоредби, които по принцип нямат подобно въздействие (Решение по дело Viamex Agrar Handel и ZVK, посочено по-горе, точка 42).

33 Освен това Съдът е постановил, че компетентният орган е този, който преценява дали нарушението на една разпоредба на Директива 91/628 може да бъде поправено и дали то трябва да доведе до изгубването, намаляването или запазването на възстановяването при износ. Върху същия орган пада тежестта да реши и дали следва да се намали възстановяването при износ пропорционално на броя животни, които според него е възможно да са пострадали от неспазването на Директива 91/628, или дали следва да не се плаща това възстановяване, доколкото посоченото неспазване неизбежно е имало въздействие върху хуманното отношение към всички животни (вж. в този смисъл Решение по дело Viamex Agrar Handel и ZVK, посочено по-горе, точка 44, както и Решение по дело Viamex Agrar Handel, посочено по-горе, точка 51).

34 Според Viamex от горецитираната съдебна практика следва, че прилагането на принципа на пропорционалност води до това, че компетентните органи на държавите членки и техните юрисдикции трябва да въведат система на различни по степен санкции, като предоставят възстановяване при износ в зависимост от липсата на реално засягане на хуманното отношение към животните по време на транспортирането им.

35 Тези доводи не могат да бъдат приети.

36 Всъщност Съдът постановява в точка 47 от Решение по дело Viamex Agrar Handel, посочено по-горе, че от текста на член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98 ясно следва, че законодателят на Съюза поставя плащането на възстановявания при износ в зависимост от спазването на разпоредбите на Директива 91/628, независимо от наличието на претърпяна конкретна вреда от животните по време на транспортирането им.

37 В този смисъл хуманното отношение към животните може да бъде застрашено и повече не може да бъде гарантирано от момента, в който не са спазени разпоредбите на Директива 91/628 относно здравето на животните. Също така на практика невинаги е възможно компетентният орган да установи конкретно че животните са страдали или че са били наранени поради неспазването на посочените разпоредби (вж. в този смисъл Решение по дело Viamex Agrar Handel, посочено по-горе, точки 48 и 49).

38 От съдебната практика, цитирана в точки 32 и 33, както и в точки 36 и 37 от настоящото решение, следва, че компетентният орган би трябвало, на първо място, да провери дали разпоредбата на Директива 91/628, която не е била спазена, засяга хуманното отношение към животните. Ако това е така, на второ място, следва да се определи дали това неспазване е засегнало хуманното отношение към всички транспортирани животни или само ограничен брой от тях, по отношение на които е било поискано възстановяването при износ. На трето място, компетентният орган би трябвало да провери дали констатираното неспазване може да бъде поправено. Именно въз основа на тези елементи посоченият орган решава дали нарушението на разпоредба на Директива 91/628 трябва да доведе до изгубването, намаляването или запазването на възстановяването при износ.

39 В случай че посоченият орган стигне до извода, че нарушението на разпоредбите на Директива 91/628 е засегнало хуманното отношение към всички транспортирани животни, той следва да откаже възстановяването при износ, без да е нужно да се доказва, че животните са претърпели конкретна вреда по време на транспортирането им.

40 Ако обаче нарушението на разпоредбите на Директива 91/628 засяга само част от тези животни, компетентният орган следва да прецени дали е необходимо да намали възстановяването при износ пропорционално на броя животни, които може да са пострадали от това нарушение. Във всички случаи посоченото възстановяване не се предоставя за животните, по отношение на които не са спазени разпоредбите на Директива 91/628.

41 При това положение на втория въпрос следва да се отговори в смисъл, че когато нарушението на Директива 91/628 не е довело до смъртта на транспортираните животни, при упражняване на техния контрол компетентните органи на държавите членки и техните юрисдикции са длъжни да приложат член 5, параграф 3 от Регламент № 615/98 в съответствие с принципа на пропорционалност, като откажат плащането на възстановяване при износ за животните, по отношение на които разпоредбите на посочената директива относно хуманното отношение към тях не са били спазени.

**По съдебните разноски**

42 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (шести състав) реши:

**1) Глава VII, точка 48, параграф 5 от приложението към Директива 91/628/ЕИО на Съвета от 19 ноември 1991 година за защита на животните по време на транспорт и за изменение на Директиви 90/425/ЕИО и 91/496/ЕИО, изменена с Директива 95/29/ЕО на Съвета от 29 юни 1995 г., се прилага по-специално за железопътния транспорт.**

**2) Когато нарушението на Директива 91/628, изменена с Директива 95/29, не е довело до смъртта на транспортираните животни, при упражняване на техния контрол компетентните органи на държавите членки и техните юрисдикции са длъжни да приложат член 5, параграф 3 от Регламент**

**(ЕО) № 615/98 на Комисията от 18 март 1998 година относно особени правила за прилагане на режима на възстановяванията при износ, що се отнася до хуманното отношение към живите животни от породата на едрия рогат добитък по време на транспорт в съответствие с принципа на пропорционалност, като откажат плащането на възстановяване при износ за животните, по отношение на които разпоредбите на посочената директива относно хуманното отношение към тях не са били спазени.**

Подписи